

Республиканский конкурс «Лучший педагог по обучению основам безопасности поведения на дорогах»

Методик эшкэртмә
Ата-аналар жыелышы сценарие

«Юлда куркынычсызлык»

Номинация:
«Лучший руководитель отряда юных инспекторов движения и лучший отряд ЮИД»

Целевая аудитория родители

Автор – составитель:
Гатиятова Алсу Зуфаровна,
Учитель начальных классов,
руководитель кружка ЮИД
МБОУ «СОШ с.Сарлы»
Азнакаевского муниципального
района Республики Татарстан

2025г.

Юлда куркынычсызлык

Аңлатма язуы

1.1. Сайланган теманың актуальлеге, аны дәлилләү.

Елдан - ел юлларда автомобильләр агымы арта, бу юл-транспорт һәлакәте барлыкка килүнең объектив чынбарлыгын тудыра. Өстәвенә, бәхетсезлек очраklары зур транспорт магистральләрендә түгел, ә кечкенә юлларда, тукталышлар янында, ә кайчак йорт ишегалдында да була. Кызганычка каршы, юл-транспорт һәлакәтенең сәбәбе еш кына балалар була. Бу укучыларның юл куркынычсызлыгы кагыйдәләрен белүләре житәрлек булмаганга килеп чыга.

1.2.Максатчан аудитория

Жыелыш кечкенә яшьтәге мәктәп укучыларының ата-аналары өчен.

1.3. Чараның роле һәм урыны

Ата-аналарның мәктәп укучыларына хәрәкәт иминлеге буенча эшнә оештыруда катнашуында роле зур. Кызганычка каршы, гаилә еш кына мондый тәрбиянең әһәмиятен бәяләп бетерми. Балага урамда үз-үзенә тоту кагыйдәләре белән таныштыру зарурлыгын санга сукмый. Тәртипле жәяүлеләрне укутуда һәм тәрбияләүдә мәктәп белән үзара ныклы хезмәттәшлек булган очракта гына уңышлы нәтижәләргә ирешеп була.

1.4. Жыелышның максат: балаларның юл-транспорт травматизмын профилактикалау, юл хәрәкәтендә катнашучыларның культурасын күтәрү буенча ата-аналар һәм укучыларның уртак эшчәнлеген оештыру.

Бурыч: 1. Ата - аналарны юл йөрү кагыйдәләрен үтәү аларның балаларының гомерен һәм сәламәтлеген саклау өчен иң мөһиме икәнлеген турында уйланырга мәжбүр итү.

2. Проблеманың психологик аспектына игътибар итәргә.

3. Ата-аналарны балаларына юл хәрәкәте кагыйдәләрен өйрәтү ысуллары белән таныштыру.

1.5. Чараны үткәрү рәвеше һәм аны сайлауны нигезләү

Катнаш рәвеш, эшлекле уен, әңгәмә. Ата-аналар жыелышларын үткәрү барышында укучыга мондый чараның дәрәс формаларын истә тотарга кирәк.

Жыелыш үзе артык күлөмлө булырга тиеш түгөл, чөнки ул никадэр күбрэк вакыт алса, жыелыштагыларның һәрберсен шулкадэр ялыктыра. Мондый чараның идеаль дэвамлылыгы-40 минут, һәм алар юкка гына узмасын өчен, педагогка мәгълүматны жентекләп структуралаштырырга, иң кызыклы һәм кызыклы сорауларны гына фикер алышуга чыгарырга кирәк. Һәр ата-анага сүз әйтергә мөмкинлек биреп, укытучы жыелышны бер үк вакытта кызыклы да, әһәмиятле дә итә алачак.

1.6. Нәтижэләргә ирешү өчен кулланыла торган педагогик технологияләр, ысуллар, алымнар

Педагогик технологияләр: уен технологиясе

Методлар: сүз; күрсәтмә, практик;

Алымнар: уен, коллектив эш

1.7.Чараны әзерләү һәм уздыру өчен кирәкле ресурслар

Матди-техник: сыйныф бүлмәсе; ноутбук, колонкалар, белешмәлекләр, кискә биремнәр (юл ситуацияләре)

1.8. БДДНЫ популярлаштыручы педагогик хезмәткәрнең эш практикасында методик эшләнмәләрдән файдалану буенча тәкъдимнәр
Әзерләнгән материал гомуми белешмәлектә һәм өстәмә белешмә бирү оешмалары педагогларына, махсуслаштырылган дәүләт структураларына һәм жәмәгать оешмаларына юл хәрәкәте иминлеген буенча кечә яшәткә мөктәп укучыларының ата-аналары жыелышында үткәрүдә ярдәм итәчәк.

Жыелыш үткәру планы.

1. Сайланган теманың актуальлеген.
2. Балаларын юл йөрү кагыйдәләренә өйрәтү буенча ата-аналарга тәкъдимнәр.
3. Ата-аналар өчен «Юл хәрәкәте кагыйдәләрен беләбезме» уены
4. Юл ситуацияләрен уйнау (юл тозаклары), аннары анализ ясау.
5. “Сакла” порталындагы уеннарны күрсәтү.
6. Юл хәрәкәте кагыйдәләрен буенча ата-аналар өчен белешмәлек.
7. Рефлексия.

Жыелыш барышы

1. Сайланган теманың актуальлеген.

Бүгөн жылышта мин Сезнең белән мине, педагогларны, барлык өлкәннәрне борчыган турында сөйләшсәм килә. **Баланы урамда үз-үзен тәрбиялә тотарга, куркынычсызлык кагыйдәләрен сакларга өйрәтүдә ата-ананы башка берәү дә алыштыра алмый!**

Шәһәр ыгы-зыгысында, безнең янда балалар булуын онытабыз. Уйлап та тормыйча, балалар үзләре өчен катлаулы вазгыятьтә калырга мөмкин. Һәр минут саен балаларыбызны куркыныч сагалап торырга мөмкин.

Ничек балаларны сакларга соң? Фажигагә ничек юл куймаска?

Әйдәгез бергәләп безгә, өлкәннәргә, читтән карыйк... Шәһәр урамнарында бүген транспорт һәм кешеләр бик күп. Анда көтелмәгән бик күп вакыйгалар була, хәтта безгә, өлкәннәргә, кайвакыт мондый ситуацияләрдә ориентлашу авыр. Ул чагында тәҗрибәсез беркатлы балага нәрсә эшләргә соң? Һәм бүген, хөрмәтле ата-аналар, без мондый сорауга җавап бирергә тырышчакбыз: «безнең юлларда балаларның иминлегенә нәрсәгә бәйле?»

Ә еш кына фажигаләрдә без – өлкәннәр гаепле.

Ел саен юлларда күп кеше һәлак була. Кайбер вакыйгалар автомобильчеләр гаепе белән, икенчеләре жәяүлеләр гаепе белән була. Кемнелдер гомере өзәлә, якыннарына фажига һәм кайгы килә.

Безнең бурыч-гаиләгезгә бәла килмәсен өчен кирәкле бар нәрсәгә эшләү. Юл йөрү кагыйдәләрен балалар да, ата-аналар да белергә тиеш. Балаларны юл ситуациясендә ориентлашырга, урамда тәртипкә һәм сак булырга өйрәтергә кирәк.

Хөрмәтле ата-аналар! Онытмагыз, Әгәр сез кагыйдәләргә бозсыз икән, балагыз да шулай эшләчәк! Юл йөрү кагыйдәләрен хөрмәт итү, аларны төгәл үтәү гадәткә ата-аналар үз балаларына сөндерергә тиеш.

Балалар зыян күргән юл-транспорт һәлакәтләрен анализлап, ЮХИДИ хезмәткәрләре һәлакәтләрнең 80% ы бала яшәгән урыннан бер километр радиуста булганлыгын ачыклаган. Димәк, балалар транспорт шартларын, жәяүле өчен үтү урыннарын яхшы белергә тиеш.

2. Балаларын юл йөрү кагыйдәләренә өйрәтү буенча ата-аналарга тәкъдимнәр.

(1 нче кушымта)

Балалар юлларда һажигагә эләкмәсен өчен ул

- юлны күзәтә белергә;
- юл шартларын, аның бөтен үзгәреше белән дөрес бәяли белергә;

• **күрү, тыңлау, алдан күрү, куркынычтан саклана белү**

-Нәрсә соң ул Юлны күзәтү?

1. Балаларны хәрәкәт кагыйдәләрен үтәргә генә түгел, ә кечкенәдән үк аларны күзәтергә һәм **ориентлашырга** өйрәтергә кирәк. Баланы карарга өйрәтегез. Тротуардан **беренче адым ясаганчы**, урамны ике якка да карап чыгу гадәте **автоматлаштырылырга** тиеш. Урамны аеруча игътибар белән карарга кирәк, каршы якта туган йорт, танышлар яки бала башка балалар белән бергә урамны кичкәндә нәкъ менә шушы очракларда машинаны алар күрмәскә мөмкин. Юл шартларын дөрөс бәяләү дә бик мөһим.

2. Бала белән юлда булганда, ашыкмагыз, башта **сулга, уңга, янә сулга карап** юлны чыгыгыз. Сөз юлны күзәтергә һәм куркыныч булган урыны белергә өйрәтергә тиеш.

3. Баланы **машинаны күрергә өйрәтегез**. Кайвакыт бала машинаны ерактан күрми. Аны еракка карарга өйрәт.

4. Баланы машина хәрәкәтенә **тизлеген һәм юнәлешен бәяләргә** өйрәтегез. Балага машинаның кайсы турыга баруын, кайсысының борылырга әзерләнүен билгеләргә өйрәтегез.

Тагын бер **куркыныч-туктап торган машина**.

Нигә? Әйе, чөнки якынлашып килүче машинаны алдан күрәп, жәяүле аңа юл бирәчәк. Туктап торган машина исә алдап тора: ул юлны каплай, куркынычны вакытында күрергә комачаулай.

1 нче кагыйдә.

Машиналар туктап торганда кинәт юлга чыгарга ярамый. Артыннан сак кына карарга, куркыныч юклыгына инанырга һәм шул вакытта гына урамны кирәк. Туктап торган автобусны алдан да арттан да урап узмагыз! Автобус киткәнче көтәргә кирәк.

2 нче кагыйдә

Юлдан чыкканда, сөйләшүне туктатыгыз-бала юл аша чыкканда игътибарны тупларга күнегергә тиеш. Телефоннан сөйләшмәскә, телефонга карап бармаска.

3 нче кагыйдә

Светофорда куркыныч!

Балалар еш кына болай дип фикер йөртәләр: “машиналар әле дә тора, шоферлар мине күрәләр һәм үткәрәләр”. Алар ялгышалар. Машина йөртүчеләр өчен яшел сигнал кабызылганнан соң, машиналар артында күренмәгән һәм шоферы

жәяүлене күрмәгән машина да була. Әгәр жәяүлеләр өчен светофорның яшел сигналы сүнсә, туктарга кирәк.

4 нче кагыйдә

Юлга чыгар алдыннан, хәтта машиналар булмаса да, туктап, борылып карап, тыңлап һәм шуннан соң гына юлны ,урамны чыгу гадәте булдырыгыз.

5 нче кагыйдә

Балаларга юл хәрәкәте, хәрәкәт итүче автомобильләр алдында артык курку хисе тәрбияләргә кирәкми.

6 кагыйдә

Автобустан, троллейбустан, трамвайдан, таксидан беренче чыгыгыз. Югыйсә бала егылып төшәргә яки юл кырыена йөгерергә мөмкин. Баланы юлдагы хәлне күзәтергә өйрәтегез. Аңа зур тизлек белән йөрүче машиналарны , әйләнергә эзерләнгән машиналарны күрсәтегез һ. б. Андый хәл булганда куркынычсыз урынга китергә ашыгырга.

6 кагыйдә

Юл янында һәм юл кырыенда уйнарга рөхсәт итмәгез

7 кагыйдә

Бала белән куаклар яки машина артыннан чыкмагыз. Беренчедән, транспортта теләсә нинди хәрәкәт (әйе, үз аякларында да) куркыныч белән бәйлә, һәм көтелмәгән хәл булу ихтималы һәрвакыт нульдән аерыла. Бу ата-аналарны куркыту өчен түгел, ә киресенчә, аларның игътибарын балалар куркынычсызлыгы турында кайгыртырга кирәклегенә жәлеп итү өчен әйтелгән.

Юлларда үз-үзеңне куркынычсыз тоту күнекмәләрен формалаштыру, юл хәрәкәтендә катнашучыларның тормышы һәм сәламәтлеге өчен җаваплы, аңлы һәм грамоталы жәяүле тәрбияләү безнең көчөбездән килә.

3. Ата-аналар өчен «юл хәрәкәте кагыйдәләрен белүчеләр» уены .

(2 нче кушымта)

4.Юл ситуацияләре (юл тозаклары), аларны анализлау.

(3 нче кушымта)

5. Интернет ресурсларын файдалану «Сакла» порталы белән таныштыру.

Ата-аналарны юл йөрү кагыйдәләрен өйрәнү буенча мәгълүмати технологияләр белән таныштыру, алар ярдәмендә аларның бала белән уртак ялын мавыктыргыч, ә иң мөһиме файдалы уенга әверелдерергә мөмкин.

Уен ярдәмендә бала юл хәрәкәте кагыйдәләре буенча белемнәрен өйрәнә, искә төшерә яки тулыландыра ала

6. Рефлексия.

Юл хәрәкәте кагыйдәләрен өйрәнү төп фәннәрне (математика, рус теле һ.б.) өйрәнү кебек үк мөһим. Балаларыбызның тормыш иминлеген аларның интеллектуаль үсешен күрсәткәннән ким түгел, хәтта күпкә әһәмиятлерәк тә.

Баланы юл хәрәкәте кагыйдәләренә өйрәткәндә, олы кеше нәрсәгә өйрәтергә кирәклеген һәм моны ничек нәтижелерәк эшләргә кирәклеген үзә төгәл күз алдына китерергә тиеш. Ул үзә юл ситуацияләрен яхшы белергә тиеш. Шуңа күрә тормыш тәҗрибәңне алдан анализлап кына калмыйча, «юл хәрәкәте кагыйдәләре» темасына багышланган кирәкле әдәбиятны да өйрәнергә кирәк.

1 нче кушымта

Ата-аналар өчен белешмәлек.

Ашыкмагыз, юлны салмак кына атлап чыгыгыз. Юлның машина юлы ягына чыкканда сөйләшүдән туктагыз-бала юлны кичкәндә игътибарны тупларга кирәклегенә күнегергә тиеш.

Ашыкмасагыз да, юлны светофорның кызыл яки сары сигналына күчмәгез. Юлны "жәяүлеләр кичүе" билгесе белән билгеләнгән урыннарда гына кичегез.

Автобустан, троллейбустан, трамвайдан, таксидан беренче булып чыгыгыз. Югыйсә бала егылырга яки машина юлына йөгерергә мөмкин.

Баланы үзегезнең юлдагы хәлләренә күзәтүләрегезгә жәлеп итегез, борылырга жыенган, зур тизлек белән барган машиналарны күрсәтегез.

Бала белән куаклар яки машина артынан, юлны алдан карап тормыйча чыкмагыз, - бу типик хата һәм балаларның аны кабатлавына юл куярга ярамый.

Юл янында һәм машина юлында уйнарга рөхсәт итмәгез.

2 нче кушымта

«Юл хәрәкәте кагыйдәләрен белүчеләр» уены өчен сораулар»

1. Жәяүлеләргә кайда йөрергә рөхсәт ителә?
2. Юлның машина юлы буйлап йөрергә мөмкинме?
3. Шәһәрдә һәм шәһәрдән читтә жәяүлеләр юлның кайсы ягында торырга тиеш?

4. Инвалид коляскаларында булган яки мопед, мотоцикл алып барган кешеләр ничек хәрәкәт итәргә тиеш?
5. Караңгы вакытта жәяүленең нәрсәсе булырга тиеш?
6. Урамны кайда чыгарга мөмкин?
7. Әгәр ул светофор белән көйләнә икән, юлны ничек кичеп була?
8. Зәңгәр маягын кабызган транспорт чаралары якынлашканда жәяүлеләр нишләргә тиеш?
9. Жайга салынмый торган юл чатында юлны ничек кичәргә кирәк?
10. Ни өчен шөһәрдән читтә без хәрәкәт итүче транспортка каршы барырга тиеш.

3 нче кушымта

I. Ситуация: бала йөк машинасы узгач ук жәяүлеләр кичүенә чыккан. Йөк машинасы артыннан зур тизлек белән җиңел автомобиль хәрәкәт иткән, аны бала йөк машинасы аркасында күрмәгән.

Сорау: нәрсә булырга мөмкин? Балага нишләргә кирәк?

Жавап: бала юл-транспорт һәлакәтенә эләгергә мөмкин. Көйләнмәгән жәяүлеләр кичүе аша үтәр алдыннан балага туктарга, тирә-ягын карарга, транспорт чарасы узганны көтеп торырга, барлык транспорт чараларының да баланы күреп, туктап калуына инанырга һәм шуннан соң гына юл аша чыга башларга кирәк иде.

II. Ситуация: бала автобустан төшкән, аңа юл аркылы чыгарга кирәк.

Сорау: автобусны кайсы яктан урап узарга кирәк?

Жавап: автобусны алдан да, арттан да әйләнәп чыкмагыз!

Басып торган автобус юл участогын үзгәлтүгә яба, сез аны кичәргә карар кылган вакытта аның буенча автомобиль узарга мөмкин. Моннан тыш, кешеләр тукталыш янында гадәттә ашыгалар һәм куркынычсызлык турында оныталар. Тукталыштан якындагы жәяүлеләр кичүенә таба барырга кирәк.

4 нче кушымта

Ата-аналар өчен белешмәлек.

Ашыкмагыз, юлны салмак кына атлап чыгыгыз. Юлның машина юлы ягына чыкканда сөйләшүдән туктагыз-бала юлны кичкәндә игътибарны тупларга кирәклегенә күнегергә тиеш.

Ашыкмасагыз да, юлны светофорның кызыл яки сары сигналына күчмәгез. Юлны "жәяүлеләр кичүе" билгесе белән билгеләнгән урыннарда гына кичегез.

- Автобустан, троллейбустан, трамвайдан, таксидан беренче булып чыгыгыз. Югыйсә бала егылырга яки машина юлына йөгерергә мөмкин.
- Баланы үзегезнең юлдагы хәлләрне күзәтүләрегезгә жәлеп итегез, борылырга жыенган, зур тизлек белән барган машиналарны күрсәтегез.
- Бала белән куаклар яки машина артыннан, юлны алдан карап тормыйча чыкмагыз, - бу хатаны балалар кабатламасын.
- Юл янында һәм машина юлында уйнарга рөхсәт итмәгез.

Кулланылган әдәбият.

1. Дереклеева Н.И. Родительские собрания [Текст] / Н.И. Дереклеева.

- М.: ВАКО, 2004. – 240 с.

2. Поляков, В.В. Основы безопасности жизнедеятельности [Текст]/

В.В. Поляков// Учебник для общеобразовательных учебных заведений. 2-4 классы. Часть I.- М.: ДРОФА, 1997. – 87 с.

https://vk.com/wall-140554799_1366

https://vk.com/wall-140554799_1370

